

или прекращения меры пресечения на стадии судебного разбирательства, что само по себе влечет нарушение прав участников уголовного разбирательства и требует возможных изменений в Уголовный процессуальный кодекс в перспективе. Нами предлагается возможный вариант разрешения проблемы отсутствия апелляционного обжалования избираемой меры пресечения на стадии судебного разбирательства – передача полномочий по рассмотрению вопроса избрания, продления, изменения и прекращения меры пресечения следственному судье, с последующей возможностью обжалования определения

суда по данному вопросу в апелляционном порядке. Возможно, при таком порядке рассмотрения вопросов избрания и изменения меры пресечения ускорится процесс судебного разбирательства. При таких обстоятельствах наличие возможности апелляционного обжалования позволит считать, что мера пресечения, прошедшая стадию апелляционного рассмотрения, избранная, продленная, измененная или прекращенная, будет считаться более обоснованная и законной, поскольку она находилась на рассмотрении четырех судей: следственного судьи и коллегии судей апелляционного суда.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.: Закон від 28.06.1996. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний процесуальний кодекс. – Київ: видавець Паливода А.В., 2015. – 328 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

УДК 343.98

ТИПОВІ СПОСОБИ ЗЛОЧИННОГО ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

STANDARD METHODS CRIMINAL VIOLATION SAFETY PRODUCTION: ANALYSIS OF JUDICIAL PRACTICE

Кубарев І.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін
Інституту кримінально-виконавчої служби*

У статті на підставі дослідження наукових джерел та судово-слідчої практики виокремлено типові способи вчинення злочинних порушень правил безпеки виробництва шляхом дії та бездіяльності. Наголошено, що ці типові способи є підґрунтям для висування версій при розслідуванні зазначеної категорії злочинів.

Ключові слова: криміналістична методика, способи вчинення злочинів, безпека виробництва, охорона праці.

В статье на основе исследования научных источников и судебно-следственной практики выделены типичные способы совершения преступных нарушений правил безопасности производства путем действия и бездействия. Отмечено, что эти типичные способы являются основой для выдвижения версий при расследовании указанной категории преступлений.

Ключевые слова: криминалистическая методика, способы совершения преступлений, безопасность производства, охрана труда.

The article is based on research scientific sources and forensic practice singled typical ways of committing criminal violations of safety production through action or inaction. Emphasized that these, common ways is the basis for the nomination versions in the investigation of this category of crime.

Key words: forensic methods, methods of committing crimes, production safety, labor protection.

Актуальність теми. Злочини проти безпеки виробництва відносяться до специфічної категорії¹, досудове розслідування яких у багатьох випадках починається у ситуаціях, коли суспільно-небезпечні наслідки події та фактори, що безпосередньо їх спричинили, є очевидними, але невідомо, в наслідок чого вони виникли та чи є вони результатом порушень безпечних умов праці. Головним завданням та напрямком їх розслідування є встановлення усього причинного ланцюга, що призвів до виникнення суспільно-небезпечних наслідків, оскільки, – як слушно зазначає А.Н. Васильєв, – це дозволяє з'ясувати загальний характер і значну частину змісту події злочину, що відкриває шлях до його розкриття, а потім і до вичерпного пізнання [1, с. 44]. За такого підходу створюються передумови для збору в найкоротший термін даних, достатніх для розробки конкретних версій або конкретизації типових і на їх основі здійснення розгорнутого планування.

У цьому зв'язку суттєвого значення набуває типізація способів злочинних порушень правил безпеки виробництва. Обізнаність у цьому питанні дозволяє слідчому забезпечити цілеспрямований пошук доказів, конкретизуючи версію про можливість виникнення суспільно шкідливих наслідків як результату порушень безпечних умов праці, а звідси – і версій щодо осіб, винних у цьому.

Проблеми способів вчинення злочинів проти безпеки виробництва привертали увагу науковців та знайшли відображення в працях О.Я. Басва, В.П. Бахіна, Р.С. Белкіна, Ш.К. Вахітова, В.К. Глістіна, М.С. Грінберга, В.І. Жирюгіна, В.А. Журавля, С.А. Квелідзе, П.В. Кобзаренка, В.О. Коновалової, В.Г. Лукашевича, О.В. Таран, В.Ю. Шепітька, М.П. Яблокова та інших. Разом з тим економічний розвиток суспільства об'єктивно обумовлює появу нових засобів та умова виробництва. Одночасно динамічно змінюється нормативне регулювання правил безпеки виробництва. Зазначені обставини обумовлюють необхідність подальшого дослідження способів злочинного

¹ У пропонованій роботі під ними розуміються злочини, передбачені ст.ст. 271, 272 Кримінального кодексу України.

порушення правил безпеки виробництва та вдосконалення на цьому діяльності органів досудового розслідування.

Метою статті – виокремлення типових способів злочинних порушень правил безпеки виробництва та їх типізація на підставі аналізу сучасної судово-слідчої практики.

Виклад основного матеріалу. В криміналістичній літературі запропоновані різні підходи у визначенні способу вчинення злочину. Так, О.Н. Колесниченко його визначає як образ дій злочинця, що є сукупністю взаємозв'язаних дій і прийомів, здійснених в певному порядку, які спричинили злочинні наслідки або створили реальну можливість їх настання [2, с. 12]. На думку Г.Г. Зуйкова, – це детермінована умовами зовнішнього середовища і психофізіологічними властивостями особи система взаємозв'язаних дій з підготовки, здійснення і приховання злочину, пов'язаних з використанням знарядь і засобів, умов, місця і часу, що відповідає меті здійснення дій [3, с. 50]. У розумінні Н.П. Яблокова спосіб вчинення злочину є об'єктивно і суб'єктивно обумовленою системою поведінки суб'єкта до, в момент і після вчинення злочину, що залишає різного роду характерні сліди зовні, які дозволяють за допомогою криміналістичних прийомів і засобів отримати уявлення про суть того, що сталося, своєрідність злочинної поведінки правопорушника, його окремих особистих даних і, відповідно, визначити найбільш оптимальні методи рішення завдань розкриття злочину [4, с. 116]. В літературі запропоновані й інші дефініції способу вчинення злочину, проте їх детальний аналіз не входить у завдання даної роботи. Що ж стосується злочинних порушень правил безпеки виробництва, то способи їх вчинення вельми різноманітні, оскільки на них суттєво впливають численні об'єктивні фактори, зокрема: саме характер робіт, місце їх виконання, стан внутрішнього та зовнішнього контролю за дотриманням правил безпеки та ін. Разом з тим, аналіз літературних джерел [5; 6; 7; 8] та сучасної слідчо-судової практики дозволяє у загальному виді виокремити типові способи вчинення розглядуваних злочинів:

1. Ігнорування суб'єктом злочину підготовчого етапу, що передусє виконанню тих чи інших робіт чи неякісна до них підготовка.

2. Вибір забороненого методу проведення робіт у конкретних технічних умовах місця і часу.

3. Відсутність належного контролю за територією, на якій здійснюються ті чи інші роботи, а також відсутність контролю за використанням технічних засобів працівниками-виконавцями робіт.

Крім того, способи вчинення злочинів проти безпеки виробництва можуть бути класифіковані й за характером діяння винної особи, вчинені шляхом: а) дії (близько 70% кримінальних правопорушень); б) бездії (близько 30%). Розглянемо окремі з них.

1. До злочинних дій осіб, на яких покладено обов'язок забезпечення безпечних умов праці, слід віднести (як найбільш характерні) неправомірні вказівки як в усній, так і в письмовій формі, а саме:

а) віддання непоміркованих (помилкових) розпоряджень в усній формі щодо розстановки працівників при проведенні тих чи інших видів робіт, порядок їх проведення (тут і далі наводяться приклади з вироків, розміщених в єдиному реєстрі судових рішень України).

28.05.2013 року під керівництвом ОСОБА_2 працівниками ТОВ проводився демонтаж обладнання станції зне-солоння по вул. Варшавська, 1 в м. Ковелі. Під час виконання робіт з підвищеною небезпекою, а саме: за допомогою двох строп закріпили барабан очистки з корпусом зазальною масою приблизно 1.4 т та за допомогою підвісного однобалкового крана опускали його через технологічний отвір з другого на перший поверх. Однак при опусканні виявилось недостатньо довжини вантажного ланцюга і строп, щоб опустити вантаж на підлогу першого поверху. При цьому ОСОБА_2, грубо порушуючи вимоги з охорони та безпе-

ки праці, дав незаконну вказівку газорізальнику ОСОБА_1 розрізати одну петлю стропи на гаку крана, щоб барабан очистки впав на підлогу першого поверху. ОСОБА_1, перебуваючи на другому поверсі будівлі та виконуючи вказівку ОСОБА_2, став на коліна та тримаючи різак на витягнутій руці, перерізав петлю стропи. Внаслідок падіння барабана очистки обірвалася з балки крана ручна таль з вантажним ланцюгом, які впавши спричинили ОСОБА_1 тілесні ушкодження у вигляді відкритої черепно-мозкової травми із забоем головного мозку легкого ступеню, вдавненого перелому передньої частки лівої тім'яної кістки, травматичного перелому верхньої щелепи, травматичного повного відлому коронки другого зуба верхньої щелепи справа, забійної рани лобно-тім'яної ділянки зліва, які відносяться до категорії тяжких тілесних ушкоджень за ознакою небезпеки для життя (тут і далі наведені приклади з державного реєстру судових рішень).

б) віддання нечітких, плутаних вказівок в усній формі щодо початку або закінчення робіт;

в) в усній формі доручають виконання робіт особам, які не пройшли відповідне навчання безпечним прийомом проведення таких робіт або не мають допуску для їх виконання;

г) в усній або письмовій формі дозволяють змінювати нормативно встановлений технологічний порядок проведення робіт, послідовність виконання окремих технологічних операцій та ін.

Так, підсудний ОСОБА_5 12.09.2012 року близько 20 год. 00 хв. в порушення вимог п. 5.183, п. 5.184 НПАОП 26.5-1.01-79 «Правил техніки безпеки і виробничої санітарії в цементній промисловості», якими передбачено обов'язкове зупинення обертової печі, попереднє зупинення подачі сировинної суміші, проведення вентилявання печі та пиллової камери і доведення температури в печі та камері до 40 градусів по Цельсію, грубо порушуючи зазначені правила безпеки робіт з підвищеною небезпекою, допустив до роботи бригаду старшого майстра ВАТ «Кам'янець-Подільське спецРБУ» підсудного ОСОБА_6 в складі: ОСОБА_7, ОСОБА_8, ОСОБА_9, ОСОБА_10, ОСОБА_11, ОСОБА_12, видавши їм акт-допуск до виконання робіт №103 від 12.09.2011 року та дав розпорядження вирізати не передбачений конструкцією отвір.

Близько 21 год. 30 хв. внаслідок допущених порушень, настало обрушення в пиллової камері гарячого пилу та шламу, який під великим тиском висипався з усіх відчинених оглядових люків. При цьому троє слюсарів-ремонтників ОСОБА_10, ОСОБА_8 (обидва в наступному померли) ОСОБА_9 отримали важкі термічні опіки по всіх поверхнях тіла та доставлені в реанімаційне відділення Кам'янець-Подільської міської лікарні, а слюсар ОСОБА_11 отримав легкі термічні опіки ніг.

2. Бездіяльність осіб, відповідальних за дотримання правил охорони праці та техніки безпеки, як форма злочинних порушень, найбільш часто проявляється в тому, що вони:

а) не проводять належним чином навчання підлеглих працівників безпечним методом робіт;

б) не проводять інструктаж працівників з техніки безпеки у передбачених законодавством випадках (вступний, первинний, повторний, цільовий, позаплановий);

в) безпосередньо не контролюють виробництво найбільш небезпечних технологічних операцій, якщо це обов'язково, згідно з діючими правилами;

г) не перевіряють після закінчення робіт місце їх проведення, перш ніж допустити на дану ділянку для виконання трудових обов'язків інших працівників (наприклад, після проведення вибухових робіт з метою виявлення снарядів, що не вибухнули);

д) не складають при проведенні окремих видів робіт необхідної документації, без якої, згідно з діючими правилами, ведення подальших робіт заборонено;

е) не усувають раніше виявлені порушення правил охорони праці та техніки безпеки;

ж) не вимагають від підлеглих працівників суворого дотримання правил техніки безпеки та охорони праці при здійсненні окремих видів робіт (наприклад, використання працівниками засобів індивідуального та колективного захисту, в тому числі спеціального одягу та взуття, при здійсненні робіт з особливо небезпечними умовами праці)

Типовим, у цьому відношенні, є випадок, що мав місце у Волинській області. 9 вересня 2011 року ОСОБА_2, начальник будівельної ділянки № 3 ВСП ШБУ № 1, в порушення вимог нормативних актів та посадової інструкції, не забезпечивши виробництво належними засобами індивідуального захисту та будівельними механізмами допустив працівників ОСОБА_4, ОСОБА_5 та ОСОБА_6 до роботи по зведенню цегляної кладки стін сходової та ліфтової клітки погрузочних бункерів на висоті 19 метрів без засобів індивідуального та колективного захисту (запобіжні пояси, страховані канати).

В результаті зазначених порушень правил техніки безпеки по виконанню робіт з підвищеною небезпекою на виробництві ОСОБА_2 було створено загрозу загибелі або настання інших тяжких наслідків працівників ОСОБА_4 та ОСОБА_5, а ОСОБА_6 впавши із будови отримав смертельні тілесні ушкодження.

У цієї ж кримінальній справі засуджено виконроба ділянки, який, окрім аналогічних зазначеним порушень, допустив до роботи на висоті ОСОБА_6, який перебував у стані алкогольного сп'яніння, хоча повинен був його відсторонити.

з) допускають роботу на обладнанні або в умовах, що не відповідає вимогам безпеки праці.

Так, 04.02.2013 року близько 16.00 год., під час виконання робіт з проведення трубопроводу під проїжджою частиною в м. Івано-Франківську виникла необхідність спуститися в дно траншеї та його вирівняти, після чого ОСОБА_3 спустився у викопану траншею глибиною 2,4 м. та почав проводити очищення траншеї лопатою від ґрунту. Перебуваючи на дні траншеї, на ОСОБА_3 раптово посипалась земля, повністю накривши його з головою. Одразу після цього працівниками МНС ОСОБА_3 було вивільнено з-під настилу ґрунту, а в подальшому він був доставлений в обласну клінічну лікарню.

Причиною події стало порушення Державних будівельних норм А.3.2-2-2009 «Охорона праці і промислова безпека у будівництві» приватним підприємцем ОСОБА_1, який не забезпечив працівників, зокрема ОСОБА_3, під час виконання робіт з підвищеною небезпекою по вимці ґрунту відповідними кріпленнями, а також не вжив заходів щодо забезпечення стійкості укосів або зміцнення їх кріплень,

і) не забезпечують встановлену нормативними актами безпеку рухомих частин та деталей агрегатів та механізмів.

Як приклад, можна навести наступний випадок. ОСОБА_1 будучи особою, яка зобов'язана дотримуватись правил безпеки при виконанні робіт з підвищеною небезпекою на виробництві в порушення низки нормативно-правових актів, не забезпечивши належний технічний стан допустив експлуатацію вертикальної стрічкової пилорами марки CF-3 1600 з відсутнім огороженням небезпечної зони, яке запобігає можливості контакту працівника з рухомими частинами під час технологічного процесу на зазначеному устаткуванні.

Внаслідок чого близько 17.30 год., на території ТОВ «Барлінек-Інвест» (м. Вінниця, вул. Чехова, 7 -в), у приміщенні лісопилного цеху W-1 оператор автоматичних та напіваавтоматичних ліній ОСОБА_6, вийшов з кабіни управління пилорамною CP-3 (другої лінії) пішов до свого робочого місця між пересувною кареткою, яка подає колоди, і стрічковою пилою. В момент проходження через небезпечну зону він потрапив під стрічкову пилу пилорами

марки «ILLET» тип CF-3 1600 в результаті чого був смертельно травмований (згідно з висновком судово-медичної експертизи трупа № 226-п від 12.06.2012 р. отримав відкриту проникаючу черепно-мозкову травму, пилений перелом луски скроневої кістки, забій головного мозку, розпил тіла навтіл з рівня 5 поперекового хребця з ушкодженням органів живота та зачеревинного простору, ампутацію лівої верхньої кінцівки з рівня нижньої третини плеча) в результаті чого загинув.

В іншому випадку злочин було вчинено за наступних обставин. На ділянці СПУ ПАТ «Пантелеймонівський вогнетривкий завод» виробничим майстром ОСОБА_1, в обов'язки якого входить здійснення контролю за станом обладнання, забезпечення безпечності роботи приладів і механізмів, організацію робочого процесу і забезпечення нормальних умов праці, для працівників відведеної ділянки, в порушення вимог нормативних актів послаблено контроль за правилами техніки безпеки та технічним станом ввіреного йому обладнання на конвеєрі № 3 і конвеєрі живильного бігуна № 4: були відсутні захисні кожухи обертових механізмів приводів конвеєру № 3 і приводу конвеєру живильного бігуна №4, відсутня захисна кришка корпусу електричного пускача, що утворювало загрозу життю та здоров'ю працівників та могло привести до інших тяжких наслідків. Дії ОСОБА_1 кваліфіковані за ст.. 272 ч.1 КК України.

Механізм подібних злочинів, вчинених особами, відповідальними за своїм службовим становищем і професійним функціям за забезпечення безпеки відповідних робіт, процесів, поводження з технікою і різними речовинами, включає в себе злочинну поведінку правопорушників і дію певних руйнівних шкідливих факторів, викликаних нею. Відповідно механізм злочину, як правило, складається з двох підвидів: механізму порушення відповідних вимог, правил та інших нормативних положень, який може бути тривалим, і механізму швидкого (часом миттєвого) дії вражаючих, руйнівних і шкідливих сил і настання злочинних наслідків.

У свою чергу, в при вчиненні злочинів не посадовими особами (рядовими працівниками), механізм самого порушення буває найчастіше так само миттєвий, як і дія вражаючих і руйнівних сил. З'ясування обох підвидів даного механізму дозволяє виявити структуру причинного зв'язку всіх факторів та обставин злочинної поведінки з настанням шкідливих наслідків і його ролі в їх настанні.

31 січня 2012 року приблизно о 7 годині 15 хвилин електрогазозварник ТОВ «ВКФ «Велта» (Кіровоградська область) ОСОБА_2 отримав наряд, що полягав у зварюванні стику металевих труби-всас діаметром 500 мм, довжиною біля 6 метрів та вагою близько 800 кг. Того ж дня, 31.01.2012 р., близько 14 години у ОСОБА_2 в процесі виконання виданого ОСОБА_4 наряду виникла необхідність у перевертанні труби-всас на протилежний бік, щоб накласти зварювальний шов з нижньої сторони. Приблизно о 15.00 годині ОСОБА_2, порушуючи правила безпеки, за власним рішенням, не повідомивши відповідального механіка ОСОБА_4 про необхідність виконання зазначених такелажних робіт з підйому та перевертання труби-всас, допустив до свого робочого місця, сторонніх осіб, попросивши своїх колег: електрогазозварника ОСОБА_7, слюсаря-ремонтника ОСОБА_8, машиністів бурової установки ОСОБА_9 та ОСОБА_10, які в цей час проходили по монтажному майданчику, допомогти йому повернути зазначену трубу. Під час підняття коліна труби остання послизнулася вперед та почала падати, в той час як ОСОБА_9 перечепився та впав обличчям додолю, а труба-всас, падаючи, своїм кінцем вдарила по голові вже лежачого потерпілого, який знаходився без відповідної каски. В наслідок травм останній помер.

Висновки. Таким чином, висуваючи версію про можливі порушення правил безпеки виробництва, слідчому

треба враховувати, що вони могли бути здійснені як особами, що відповідають за безпеку праці, так і безпосередніми виконавцями робіт. У першому випадку порушення можуть вчинятися як шляхом дії, так і бездіяльності, і у більшості випадків вони мають місце на протязі певного

періоду часу. У другому випадку порушення правил зазвичай є одномоментними. Сподіваємося, що врахування наведених відомостей про типові способи вчинення порушень правил безпеки виробництва будуть сприяти їх ефективному досудовому розслідуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Васильев А.Н. Проблемы методики расследования отдельных видов преступлений / А.Н. Васильев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1978. – 72 с.
2. Колесниченко А.Н. Научные и правовые основы расследования отдельных видов преступлений: автореф. дис. докт. юрид. наук. 12.00.09 – Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; Оперативно-розыскная деятельность / А.Н. Колесниченко. Харьков. – 1967. – 29 с.
3. Зуйков Г.Г. Развитие криминалистического учения о способе совершения преступления и проблема способа сокрытия преступления / Г.Г. Зуйков // Повышение эффективности расследования преступлений: сб. науч. тр. – Иркутск: Изд-во ИГУ, 1986. – С. 50-56.
4. Яблоков Н.П. Криминалистическая характеристика преступлений как составная часть общей криминалистической теории / Н.П. Яблоков // Вестник Московского Университета. Серия 11. Право. – 2000. – № 2. – С. 3-13.
5. Бахуринська О.О. Кримінально-правова характеристика порушень вимог законодавства про охорону праці: автореф. дис. канд. юрид. наук. 12.00.08. – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / О.О. Бахуринська. – К., 2007.
6. Беляева И.М. Практика и проблемы методики расследования преступлений, нарушающих безопасные условия труда: автореф. дис. канд. юрид. наук. 12.00.09 – Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; Оперативно-розыскная деятельность / И.М. Беляева. – Челябинск, 2006. – 23 с.
7. Данилова Н.А. Использование методов научного познания при расследовании нарушения правил безопасности при ведении строительных работ / Н.А. Данилова, М.А. Григорьева // Криминалистика. – 2010. – № 1. – С. 6771.
8. Таран О.В. Розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про працю: монографія / О.В. Таран. – К. : «ДІА», 2012. – 352 с.

УДК 343.144-053.2:342.7]:159.922.7](477)(045)

СКЛАД ТА РОЛЬ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ ПІД ЧАС ДОПИТУ ДИТИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

COMPOSITION AND ROLE OF PERSONS INVOLVED IN THE INTERVIEWS WITH THE CHILD IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Мальована Т.І.,

здобувач

Національної академії внутрішніх справ України, адвокат

У статті проаналізовано склад та роль осіб, які приймають участь під час допиту дитини у кримінальному провадженні. Увага автора зосереджена на допиті дитини-свідка, дитини-потерпілої та дитини, яку підозрюють або обвинувачують у вчиненні кримінального правопорушення. Автором проаналізовані норми діючого Кримінального процесуального кодексу України, що регулюють порядок допиту дитини під час кримінального провадження. Окрім цього, окрема увага приділяється тому, кого саме варто залучити до допиту дитини – педагога або психолога. Щодо питань проблематики, що висвітлені у статті, автор надає свою окрему думку.

Ключові слова: допит, дитина, свідок, потерпілий, підозрюваний, обвинувачений, кримінальне провадження, законний представник, педагог, психолог, захисник, лікар.

В статье проанализированы состав и роль лиц, участвующих во время допроса ребенка в уголовном производстве. Внимание автора сосредоточено на допросе ребенка-свидетеля, ребенка-потерпевшего и ребенка, которого подозревают или обвиняют в совершении уголовного преступления. Автором проанализированы нормы действующего Уголовного процессуального кодекса Украины, регулирующие порядок допроса ребенка в ходе уголовного производства. Кроме этого, особое внимание уделяется тому, кого именно следует привлечь к допросу ребенка – педагога или психолога. По вопросам проблематики, которые освещены в статье, автор излагает свое мнение.

Ключевые слова: допрос, ребенок, свидетель, потерпевший, подозреваемый, обвиняемый, уголовное производство, законный представитель, педагог, психолог, защитник, доктор.

The author analyzes in the article the composition and role of the persons involved in interview of a child during criminal proceedings. The author's attention focuses on a child-witness, a child-victim and a child suspected or accused of a criminal offense. The author analyzes the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine, which regulate interview of a child in criminal proceedings. Moreover, special attention is paid to what kind of specialist should be involved during the interview of a child – a teacher or psychologist. On the raised issues that are covered in the article, the author presents her opinion.

Key words: questioning a child witness, victim, suspect, accused, criminal proceedings, legal representative, teacher, psychologist, defender, doctor.

Постановка проблеми. Відповідно до ст. 3 Конвенції про права дитини [1], у всіх діях щодо дітей першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини. Допит дитини не є виключенням, а навпаки, його проведення має бути ретельно спланованим, оскільки сам допит для дитини, незалежно від того, чи вона скоїла зло-

чин, чи потерпіла від нього або стала свідком, є травматичним. Тому законодавець передбачив участь відповідних осіб під час допиту дитини, які зобов'язані діяти в інтересах дитини. Відповідно до ст.ст. 226, 227, 354, 490 та 491 КПК України [2], законний представник, педагог або психолог, лікар та захисник мають бути присутні під час